

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

שיעור חינוך בעקבות מקרי האונס הקבוצתי שפורסמו בקיץ 2019

כתבו: אריאלה פרטיג, יעל אפריאט ולילי סלצברג, רכזות חינוך במרכז סיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית ת"א

במהלך הקיץ שמענו על כמה מקרים קשים של חשדות לאונס קבוצתי, בארץ ובחו"ל, ביניהם מקרים של אונס ילדות צעירות על ידי בני גילן, וחשד לאונס קבוצתי של צעירה בריטית על ידי קבוצת נערים ישראלים, שהסתיים ללא הליך פלילי כלפיהם אך פורסם כי סרטונים של הצעירה באקט המיני צולמו והופצו ללא ידיעתה והסכמתה. לפי הפניות למרכזי הסיוע, אונס קבוצתי מתרחש בגילאי 13 עד 18, פי 2.5 מאשר בבגרות.

במהלך השבועות האחרונים הנוער היה חשוף למגוון תגובות ואמירות בנוגע למקרה, חלקן נתנו לגיטימציה להתנהגות מינית פוגענית, או הביעו האשמת קורבן וביזוי מיניותן וגופן של נערות. בתקופה זו הנערים לא היו במסגרת חינוכית, ולא היו אנשי ונשות חינוך שיקלו לתת מענה לנושא, בין אם בעיבוד רגשי ובין אם ביצירת שיח ערכי בנוגע למקרה. החזרה למסגרת הלימודים היא הזדמנות מצינית וקריטית לפתוח את הנושא. על מנת למנוע הישנות מקרים דומים, לקדם תרבות מינית שוויונית, מכבדת והדדית, ובכדי להנגיש מקורות תמיכה עבור נערות ונערים שמצאו עצמם מעורבות. ים בסיטואציות דומות, חשוב לנהל שיח על הנושא בכיתות.

המקרה באיה נאפה והמקרים הנוספים שהתגלו בקיץ מקפלים בתוכם נושאים רבים לשיחה. מערך השיעור מציע התייחסות לחלק מתכנים אלו, כמו שאלת **הרצון והלחץ החברתי** בהקשר של מיניות, וכולל הכרות עם **כלים לבחינת סיטואציות מיניות והתמודדות בזמן אמת**. אתם מוזמנות/ים לבחור מה מתאים לכם להעביר מתוך המערך, להתאים אותו לכיתה ולמאפייניה, וכמובן – ליצור קשר ולהתייעץ איתנו רכזות החינוך. נשמח לשמוע איך המערך עבר ומה הנושאים שעלו בכיתות.

מטרות

1. **רלוונטיות בחינוך:** העלאת המקרים לסדר היום החינוכי והצגת עמדה מוסרית ברורה ביחס אליהם.
2. **מיניות מותאמת ומיטיבה:** הקניית כלים לבחינה של סיטואציות מיניות, בהם זיהוי יחסי כוחות, תקשורת, לחץ חברתי, שימוש בחומרים משני תודעה, ועוד.
3. **מוגנות ומרחב בטוח:** עידוד לקיחת אחריות אישית וערבות הדדית, הימנעות מאלמות מינית והתערבות להפסקת אלימות בזמן אמת.

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

דגשים למחנכת.

- ♥ שיחה בכיתה בנושא התנהגות מינית אלימה שונה מנושאים אחרים. הנושא רגיש ומורכב, יכול להעלות קשיים רבים, תוקפנות, אשמה, בושה ורגישות בקרב התלמידים והתלמידות. יש לעסוק בו באופן אחראי וקשוב לצרכים שלהם.
- ♥ נסו להגיב באופן מקבל ולא שיפוטי, לא להיבהל או לכעוס על אמירות שמצדיקות התנהגות פוגענית – המסרים והתפישות החברתיים שנתנו לגיטימציה לאלימות משפיעים גם על התלמידים והתלמידות שלכם, ומעצבים את העמדה שלהם, תפקידנו לעזור להם לחשוב באופן ביקורתי ולייצר אלטרנטיבות לדפוסי חשיבה אלו.
- ♥ השיח סביב המקרה איה נאפה בשבועות האחרונים נוגע לרוב בשאלה החוקית והמשפטית, בשאלות של תלונות שווא וחוסר אשמה פלילית של הנערים המעורבים. נסו להראות ולסמן מתי הדיון נוגע בשאלות החוקיות ובפן הפלילי, ולכוון אותו לשדה המוסרי, לשאלות הנוגעות להתנהגויות ולמעשים שנעשים בין בני אדם באשר הם בני אדם.
- ♥ צריך לזכור שייתכן מאוד כי חלק מהנערים והנערות שיושבים בכיתות הם בעצמם נפגעים או פוגעים מינית בהווה או בעבר, בסיטואציות שונות ודומות. עבורם, זהו לא דיון תיאורטי אלא נוגע ישירות בעצב החשוף של המקרה בו היו מעורבות.ים.
- ♥ חשוב להגיד בתחילת המפגש ובסיומו שהנושא יכול להיות מציף, ושאם מישהו מרגיש צורך לדבר על זה עם מישהו מחוץ לביה"ס תמיד אפשר לפנות למרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית. לפעמים גם אם לא קרה לנו משהו, אלא "רק" היינו עדים.ות לפגיעה, זה משפיע עלינו ויכול להיות קשה ומעיק – חשוב לדבר על זה. חשוב להזכיר שהפניה למרכזי הסיוע היא אנונימית, ושיש קו לנשים ולנערות – 1202 וקו לגברים ולנערים – 1203 (לכתוב על הלוח). אפשר גם לחפש בגוגל "צ'אט מרכזי הסיוע", אופציה שלפעמים קלה יותר לבני ובנות נוער. הצ'אט הוא אנונימי, ופועל בימים ראשון עד חמישי בשעות 20:00-24:00.
- להזכיר כמובן גם גורמים בתוך ביה"ס שאפשר לפנות אליהם, ולהדגיש שאם יש משהו שמעיק – חשוב לא להישאר עם זה לבד ולקבל תמיכה.

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

מהלך כללי של המערך

- ← חלק א: פתיחה והתייחסות למקרים שנחשפו בקיץ
- ← חלק ב: בירור רצון והסכמה (מוצעות שתי מתודות אפשריות)
- ← חלק ג': איך נדע להבדיל בין סיטואציה מינית נעימה ומיטיבה לבין פגיעה מינית וחציית גבולות?
- ← חלק ד': סיכום
- ← נספח: דגשים ועקרונות להעברת המערך

מערך מפורט

חלק א: פתיחה והתייחסות למקרים שנחשפו בקיץ

מטרת חלק זה היא לאפשר לתלמידים.ות להתבטא ולהביע את הדעות שלהם, ולאפשר לקולות השונים להישמע. אנחנו צריכות להיות מוכנות לאמירות שיהיה לנו ולאחרים בכיתה קשה לשמוע. אפשר להגיד שיש מקום לכל הדעות, ולבקש לשמור על שפה מכבדת במקרה הצורך. הצפת העמדות והתחושות שלהם מאפשרת אינדיקציה למה מעסיק אותם, מה הצורך והשאלות שלהם בנושא, ואיך לדייק את השיעור בהתאם לכך.

נשאל:

- מה שמעתם על מקרי האונס הקבוצתי בקיץ? (שני מקרים של אונס ילדה צעירה על ידי בני גילה, פרשת הנערים באיה נאפה)
- מה חשבתם והרגשתם כלפי זה?

נאמר:

במהלך הקיץ שמענו על שלושה מקרים של אונס קבוצתי או חשד לאונס קבוצתי. מכיוון שמדובר בתופעה חברתית שמאוד מעסיקה אותנו ונפוצה גם בקרב בני נוער בחרנו להביא את הנושא לשיחה היום בכיתה כדי להבין איך להימנע ממצבים כאלה ובמידה והיינו נוכחים או עדים לסיטואציה דומה, שנדע שיש למי לפנות.

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

נביא חלק מהפרטים הידועים לנו בנוגע לפרשה. במהלך חודש יולי, בחורה בריטית בת 19 הגישה תלונה נגד מספר נערים ישראלים על אונס קבוצתי. הנערים נעצרו ונחקרו על ידי משטרת קפריסין. לאחר כשבועיים המתלוננת חזרה בה מהתלונה בדבר האונס, הנערים שוחררו וחזרו לארץ. המתלוננת הסבירה כי נפגעה מכך שצולמה ללא ידיעתה והסרטונים הופצו ללא ידיעתה והסכמתה. מקרה זה העלה סימני שאלה והדים רבים בארץ. בסרטונים שהופצו ניכר כי המגע המיני שהתקיים לא היה מכבד והדדי. הסיטואציה כללה אמירות אלימות ומשפילות כלפי הצעירה (שלא דוברת עברית), מספר משתתפים שלא הוסכם עליו מראש, מגע מיני תחת השפעה של כמות רבה של אלכוהול, צילום אקטים מיניים ללא הסכמה והפצתם.

גם לאחר ששוחררו הנערים, נותר הצורך לבחון את המקרה לא רק דרך פרמטרים חוקיים, אלא באמצעות ערכים שחשובים לנו, וכישורי חיים שאנו רוצים לפתח בקרב בני הנוער, בחיים בכלל ובאינטרקציות מיניות בפרט.

חלק ב: בירור רצון והסכמה

חלק זה מעלה את שאלת הרצון וההסכמה החופשית של כל הפרטנרים והמעורבים באקט המיני. לפניכם שתי אופציות למתודות לשיחה, המביאות את אותם עקרונות מבחינת הדיון ומבחינת הכלים שהיינו רוצות לפתח. האופציה הראשונה נוגעת בבירור עמדות לגבי הרצונות האישיים שלי או של הפרטנרית, ומה משפיע עליהם, כמו למשל לחץ חברתי בקבוצת השווים. האופציה השנייה מתמקדת בתקשורת ובהדדיות, ביכולת להביע רצון או חוסר רצון. אתנם מוזמנות לבחור את המתודה המתאימה מבחינתכם לדיון ולכיתה.

← אופציה ראשונה: טבלה

נערוך טבלה על הלוח ונבקש מהתלמידות.ים לתת דוגמאות לשלוש העמודות.

דברים שאני רוצה לעשות ועושה	דברים שאני עושה למרות שאני לא רוצה	דברים שאני לא רוצה לעשות ואני לא עושה
דוגמאות: תנועות נוער, כדורגל, ים, משחקי מחשב, חוגים	דוגמאות: שיעורי בית, לסדר את החדר, לקום מוקדם בבוקר, בדיקות רפואיות	דוגמאות: לאכול משהו שאני לא אוהב, דברים שמפחידים אותי, דברים משעממים...

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

נשאל:

- האם יש דברים שיכולים לעבור מעמודה לעמודה?
- מה משפיע על זה? כלומר, מה יגרום לי לעשות משהו שאני לא רוצה, או לרצות לעשות משהו שלא רציתי קודם? (חוקים, סנקציות חברתיות, דרישה מההורים, חשוב לי לעתיד שלי, גורם לי לתחושות טובות, משהו שנעים לי לעשות ועוד ועוד)
- איך אני יודעת שאני רוצה משהו?

למחנכת - עד עכשיו דיברנו באופן כללי על רצונות והתנהגות בהתאם לרצונות ומה משפיע עלינו. עכשיו נתמקד בשאלות אלו אבל בהקשר ליחס שלנו למיניות שלנו ולמגע מיני. חשוב לתת לגיטימציה למה שמשפיע על השיקולים שלהם בנוגע לקיום אקטיבי מיניים, ולא להביע רק ביקורתיות. ייתכן שחלק מהגורמים, כמו לחץ חברתי ורצון להיות שייכת, אנו רואים בבהירות אך הם יתקשו להגיד. אין צורך להתעקש על העמדות שלנו, אבל לתת את האופציות הללו, כי אולי הם לא מרגישים. ואת כן בעצמם - אך ייתכן והפרטנרים/ות שלהם כן.

נשאל:

- באיזו עמודה הייתם ממקמותים מיניות ומגע מיני? חשוב להנכיח את העובדה שגם בנים וגם בנות יכולים להיות בסיטואציה מינית שהם לא מעוניינות. ים בה, ולפרק את המיתוס שבנים "תמיד רוצים מין".
- מה הם הדברים שיכולים לגרום לי לעשות דברים שאני לא רוצה בהקשר של מיניות?
- מה יכול לגרום לצד השני, לפרטנר/ית שאיתי באינטרקציה מינית, לעשות דברים שהוא/היא לא רוצה?

דגשים לשיחה

- ♥ לחץ חברתי. דוגמאות ללחץ חברתי שמשפיע על בחירה: שלב במערת יחסים, יומולדת של חבר/ה שלי, כל החברים עשו כבר, אני לקראת גיוס.
- ♥ צורך לרצות, מתוך רצון לתת תחושה טובה למישהו אחר, גם אם זה בא על חשבוני. למשל, כדי לא להעליב.

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

- ♥ צורך להיות "כמו כולם", להיות שייך ונורמלי, לעשות דברים דומים שחברים שלי עושים כדי להיות חלק.
- ♥ לא לבאס את הצד השני, לא לאכזב, לא להיות זה ש"חופר" "לא זורם/ת".
- ♥ אלכוהול וסמים. חומרים שמשנים את התודעה, את העכבות ואת היכולת שלי לקבל החלטות באופן שקול ומתוך חשביה על מה יבוא בעקבות ההתנהגות שלי.

← אופציה שנייה: הצגה בכיתה

ההצגות מבטאות בירור רצון פנימי והקשבה לרצונות וצרכים של הצד השני. מתוך ההצגות נברר איך אפשר לברר ולהביע רצון והסכמה, ואיך אנו מרגישים שמסרבים/ות לנו, או כשאנחנו צריכים להביע רצון, לסרב או להציב גבול. מוצעת לכן אופציה למקרה ספציפית, אפשר שתכינו כרטיסיות נוספות עם דילמות דומות, למשל: צד אחד שמבקש להעתיק שיעורים, ללכת לסרט, לשחק כדורגל וכו', וצד שני שלא רוצה אך מקבל הוראה מפורשת שלא להגיד בישרות שאינו רוצה.

ההצגות אינן מיניות ואינן מבקשות לתרגל סיטואציות שחוצות את הגבול של המתנדבים/ות או של הצופים בכיתה.

נבקש שני/שתי מתנדבות/ים מהכיתה לטובת הצגה קצרה. כל מתנדבת/ת/יקבל כרטיסיה עם סיטואציה, ונבדוק שהבינו מה צריך להציג. ניתן לבקש משני/שתי מתנדבות/ים נוספים שהיו תצפיתניות/ים – כל אחד/ת יכתוב הערות ואמירות של כל אחד/ת מהמציגים. נוכל להתשתמש במה שכתבו במהלך התצפית בדיון.

כרטיסיה למתנדב/ת א':

את/ה רוצה לבוא לבית של חבר/ה שלך.
נסה לשכנע אותה/ו לבוא עד שתסכים/יסקים
(נסה/י להיות יצירתיים: אפשר להמציא שאת/ה בתקופה קשה במיוחד, או שהשני/ה חייב לך משהו, שאת/ה ממש לא רוצה לחזור הביתה וכו'. כמובן ברגישות ובכבוד ☺)

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

כרטיסייה למתנדב/ת ב':

את/ה לא רוצה שחבר/ה שלך י/תבוא אליך הביתה,

לא נעים לך להגיד באופן ישיר.

(המנע/י בכל אופן מלהגיד באופן ישיר, נסיה/ה להבין שלדמות שלך ממש לא נעים להעליב או לאכזב את

הצד השני, חשוב לך לרצות ולרצות לשמור על קשר טוב איתו ☺)

נשאל

- מה קרה בסיטואציה?
- מה כל אחד מהצדדים רצה?
- מה קשה בלהגיד "לא"?
- מה קשה בלשמוע "לא"? איך אנחנו מתמודדים עם זה?
- האם למישהי/ו קרה שעמדו בסיטואציה כזו?
- איך אנחנו מצליחים לזהות שלמישהי/י לא נעים או לא נוח לומר לנו "לא"?
- איך מביעים הסכמה ורצון? אפשר לתת דוגמאות
- איך בסיטואציות מיניות אפשר לתקשר רצון או חוסר רצון?
- מה מקשה על תקשורת והצבת גבולות באקט אינטימי? (פחד לאכזב, שיהיה נעים, ליצור לעצמי תדמית מסוימת, מבוכה וכיוצ"ב)
- ברגע שהבנו שהרצון של הפרטנר/ית שלי שונים משלי, איזה תגובה תהיה מכבדת בסיטואציה עבור שני הצדדים? (לתת לגיטימציה ולהבין את הצד השני, לא לשכנע ולא ללחוץ, לעצור ולהגיד שלמרות שלא עשינו מה שרציתי – זה לא פוגע ביחסים ביננו, וכיוצ"ב).

סיכום הדיון המרכזי (אחרי שתי המתודות)

מיניות היא עניין הדדי, של הנאה, כיף, חיבור ועונג. בגיל ההתבגרות מיניות יכולה להיות הישגית והשוואתית, אך לא נרצה להתייחס למין ולמיניות כמו לציון במבחן או כמו לסידור החדר. חובה לברר גבולות וחובה לכבד גבולות, ליצר דיאלוג ולהיות קשובות לעצמנו ולאחרים. החלק הבא יכלול הצעות ליצירת מפגש מיני חיובי ומכבד.

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

← **חלק ג': איך נדע להבדיל בין סיטואציה מינית נעימה ומיטיבה לבין פגיעה מינית**

וחציית גבולות?

אפשר להדפיס כדף נפרד, לחלק בכיתה ולקרוא יחד, או לכתוב יחד על הלוח את הנקודות ולהסביר בעל פה. לאחר הפירוט כתובה טבלה שניתן להשתמש בה.

✓ תקשורת הודית מול הפעלת לחץ

כלים מרכזיים ליצירת מפגש מיני מיטיב, מדייק ומכבד, הם הקשבה, אמפתיה ותקשורת. מיניות מיטיבה ובריאה כוללת בדיקה של רצון והסכמה לאורך כל הדרך, בחינת ההדדיות והקצב המשותף. ניתן לבחון זאת בקריאת שפת גוף, בהשתהות והאטת קצב, ובוודאי שבדיאלוג מילולי. כך נוכל להבטיח ששני הצדדים נהנים ומרגישים טוב ובטוח! דיאלוג יכול להיות סקטי, ולא צריך להיות דידקטי או "חוזה חוקי". חשוב להיות קשובות וקשובים לעצמנו, למה מתאים ובא לנו לעשות ולהתנסות. במידה ומשהו מסקרן אותנו והיינו רוצים להתנסות אפשר להציע בצורה מכבדת ולהשאיר מקום לסירוב. לא משכנעים אף אחד/ת: לא משכנעים מישהו. לאקט מיני שהוא/היא לא רוצה, לא משכנעים מישהו. לאקט מיני עם ריבוי משתתפים. דוגמאות לשכנוע: "אם את אוהבת אותי בואי נעשה את זה", "אם לא תעשי את זה יחשבו שאת...", "למה אתה לא רוצה, מה אתה לא גבר?" "יאללה תזרמי".

✓ שוויון מול פערי כוחות

כשהסיטואציה לא הודית זה תמרור אזהרה רציני. פערים בגיל, במספר המשתתפים, בניסיון המיני, בסטטוס החברתי, בשפה – יכולים להוביל לזה שצד אחד כופה משהו על הצד השני. אם יש פערים גדולים מדי, עדיף להימנע מכל מגע מיני.

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

✓ מודעות ונוכחות מול השפעת אלכוהול וסמים

קשה יותר לקבל החלטות תחת השפעת אלכוהול וסמים ולכן – נעדיף לקיים מגע מיני לא תחת השפעה של אלכוהול (או לפחות תחת השפעה מבוקרת מאד!). במצב של מגע מיני חשוב להיות קשוב וערני לצרכים שלי ושל מי שאיתי, גם כדי שיהיה יותר כיף, נעים ומדויק עבור שנינו, וגם כדי להמנע מפגיעה אפשרית.

✓ פרטיות מול צילום ופרסום

ככלל, מעשים מיניים לא מצלמים! עדיף תמיד להימנע מצילום, גם אם בהסכמה, כי אין באמת שליטה על התמונות והסרטונים. במידה וצילמנו (בהסכמה) – לא שולחים! אסור לשלוח, אסור להפיץ בשום מצב. אל תצלמו ואל תשלחו תמונות שלא הייתם מוכנים שיהיו תלויות על הקיר בכיתה. בנוסף לרצון שלנו לשמור על הכבוד והפרטיות של מי שקיימנו איתו/ה מגע מיני, פרסום, עריכה וצילום תמונות ללא הסכמת המצולם/ת זוהי עבירה על החוק בישראל.

במקרה של איה נאפה הופצו סרטונים בניגוד לידיעתה והסכמתה של המצולמת. חשוב להבין את המשמעות של הפרסום והפצת הסרטונים, אין שליטה לידי מי הם יגיעו. אפשר לשאול ממה נבע הרצון לצלם בסיטואציה: רצון לתעד את הרגע, הוכחה לניסיון המיני שלי, הרגל לצלם כל דבר בחיים ועוד. צילום ללא הסכמה מעיד על יחס שלנו לפרטנר/ית, אם נתייחס לשותף/ה רק כאובייקט, כחפץ לצילום – באילו עוד מובנים לא נתייחס אליו/ה כשותף/ה שווה לי?

מין ומיניות הם מהמפגשים האינטימיים יותר בחיינו, וזה חלק מהייחודיות שבהם. נסו להנות משמירה על האינטימיות הזו, ועל הגבולות והפרטיות של מה שקרה ביננו. ככל שאחרים מקבוצת השווים פחות יתערבו במיניות שלי, בין אם מבחינת הצילום, ובין אם מבחינת "הספק" או "אקטים", כך אהיה יותר קשוב/ה לעצמי ולרצונות האישיים שלי ושל השותף/ה, ויהיה לנו יותר טוב, נעים ומספק.

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

✓ אמפתיה מול חוסר רגישות

"האחרת היא/הוא אני" – גם אם מישהי/ו שונה ממני, מגיעה מקבוצה אחרת ממני, ממדינה אחרת, יש לה. לול לקות כלשהי או קושי כלשהו – אסור לנצל את זה כדי לפגוע! בהקשר שלנו, אין כזה דבר "הבריטיות זורמות", וזו בטח לא הצדקה להתייחס אל מישהי בצורה מחפירה. תמיד להתייחס אל כל אחד.ת בכל סיטואציה כאילו אני או אדם קרוב לי נמצאים שם במקומו.ה.

✓ רצון פנימי שלי ושל השותף/ה מול תנאים חיצוניים

חופשה, טיול, בית ריק – הם לא תירוץ לאלימות מינית! היציאה מהשגרה היא מבורכת, זה זמן נהדר להתנסות ולחקור ולגלות עולמות, אבל אף פעם לא על חשבון מישהו.י אחר.ת.

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

מיניות לא מתחשבת וסיכונית	מיניות מיטיבה ובטוחה
הפעלת לחץ (שכנוע, מניפולציה, התנייה)	תקשורת הדדית (שאלת שאלות, הצעות, בירור, הקשבה)
פער ביחסי הכוח (מס' משתתפים, שפה, מעמד חברתי)	שוויון (גיל, הכרות מוקדמת, ניסיון)
השפעת אלכוהול וסמים (טשטוש יכולת הבחירה, חוסר תשומת לב לעצמי/לאחר, איבוד שליטה)	מודעות ונוכחות (יכולת קבלת החלטות, מסוגלות להביע את עצמי וקשב לאחר/ה)
צילום ופרסום (לצלם, לערוך ולהפיץ ללא הסכמה)	פרטיות (לכבד את האינטימיות שביננו)
חוסר רגישות (ביזוי, חפצון, "הבריטיות זורמות", "השרמוטה")	אמפתיה (להתייחס לאחר כסובייקט, ברגישות כמו שהייתי רוצה שיתייחסו אליי)
תנאים חיצוניים (יש בית ריק, אני לפני גיוס, כמה זמן אנחנו יחד, מה החברים יגידו)	רצון פנימי שלי ושל השותף/ה (מה בא לי? מה מתאים לי? מה נכון בקשר? מה מסקרן אותי?)

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

← חלק ד': סיכום

מין ומיניות יכולים להיות מהנים וכיפים. אתמן בשלב של התנסויות חדשות ומרגשות, ובגילויים שקשורים לגוף, מין, מגדר, מיניות וזהות מינית ומגדרית. קחו אחריות על התהליך שצפוי לכם, ביחרו לבטא את הערכים והנורמות שאתם מאמינים בהם גם באינטרקציות מיניות. שאלו שאלות על מקורות המידע שלכם, התייחסו באופן ביקורתי להנחות המוצא שלכם וכלפי הציפיות החברתיות מכם. נסו למצוא מבוגר/ת קשוב שאתם סומכים עליו לקבל מענים לשאלות שמטרידות אתכם.

חיזרו המסרים המרכזיים שבחרתם. להתעכב עליהם, ולהביע שוב עמדה מוסרית ברורה ביחס למקרה.

הזכירו את קווי הסיוע ואת הגורמים בבית הספר שמהווים כתובת לכל סוגיה, תחושה או לבטים שקשורים בנושא של פגיעה מינית.

קווי הסיוע: 1202 – לנשים ולנערות | 1203 – לגברים ולנערים | צ'אט מרכז סיוע (לחפש בגוגל)

ניתן להתקשר ולהתייעץ איתנו לגבי המערך,

ובכל עניין או צורך בהקשר של מיניות בריאה ופגיעה מינית

1202 – השאירו הודעה לרכזת חינוך

או שלחו מייל ל- schools@ta1202.org

לקריאה נוספת

✓ בנוגע לתלונות שווא ולמשיכת התלונה של הצעירה מקפריסין – [הטור של עירד מרציאנו צייגר](#)

✓ התייחסות לאיסור הפצת סרטונים [במידע אמין על מין](#)

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

← נספח: דגשים ועקרונות להעברת המערך

♥ אין תירוץ לאלימות מינית – האחריות היא על הפוגע/ת

אלכוהול הוא לא תירוץ להתנהגות אלימה. אין שום תירוץ לאלימות. גם מעשים שנעשים תחת השפעת אלכוהול יכולים להיות פוגעניים ופסולים, האחריות היא על מי שעשה/עשתה את המעשה הפוגע.

זה מיתוס שקרי ש"בנים חרמנים לא שולטים בעצמם". אלימות מינית קשורה להפעלת כוח, לקיחת שליטה, ניצול והשפלה. פגיעה מינית אינה תוצר של חרמנות. בנים הם לא עדר חיות, יש להם יכולת שליטה עצמית, הם רגישים, נבונים ובעלי יכולת אמפתיה וקבלת החלטות – כמו של בנות. המיתוס הזה והמסר שבו מעודד נערים לחשוב על עצמם ככאלה, ונותן לגיטימציה להסרת אחריות ולהתנהגות פוגענית.

♥ אחריות וסולידריות חברתית

על כך אחד ואחת מהתלמידים/ות יש אחריות בסיטואציה פוגענית, כמי שעומדים מן הצד ומוודעים למקרה. השתיקה ושמירת הסוד מאפשרת לפגיעה מינית קבוצתית, חברתית או במרחב הוירטואלי להמשיך ולהתקיים. חשוב להתערב במקרה כזה ולהפסיק את הפגיעה: לעצור את הפוגע/ת, ולתת אוזן קשבת ותמיכה לנפגע/ת. בטח ובטח שלא להיגרר ולפגוע גם. אם יש סרטונים – לא להפיץ אותם בשום אופן. לפנות למבוגר/ת שסומכים/ות עליו לעזרה, או להתקשר לקווי הסיוע לשיחה אנונימית וקבלת כלים להתמודדות עם הסיטואציה.

♥ הנפגע/ת אף פעם לא אשם/אשמה

חשיפה למקרים של פגיעה מינית מעלה פעמים רבות תחושות ואמירות שמביעות **האשמת הקורבן**. הנפגע/ת לעולם לא "מזמינה" תקיפה מינית. לא משנה אלו מעשים והתנהגויות קדמו לפגיעה. גם במידה ואותה צעירה בקפריסין למשל, רצתה לקיים יחסי מין, יזמה יחסי מין, והסכימה ליחסים עם יותר מפרטנר אחד – מותר לה לשנות את הרצונות שלה, לבקש לעצור, לא להסכים לאקט מסוים, לצילום וכיוצ"ב. אקט מיני הוא תהליך והוא דרך. בירור רצונות, צרכים, תשוקות וגבולות הוא חשוב לאורך כל המפגש המיני. האחריות היא על שני הצדדים. אם מישהו לא רוצה אקט מסוים – לא לשכנע, לא "לדחוף" לעשות משהו. ההנאה שלנו לא באה על חשבון מישהו אחר. **ברגע שלקחו ממישהו/י את השליטה ואת הבחירה - זו פגיעה מינית לכל דבר.**

קו חירום נשים: 1202 קו חירום גברים: 1203 קו סיוע לגברים דתיים: 02-5328000

♥ פגיעה מינית – לא רק עניין של חוק

קיים הפער בין חוק שמגדיר מה הן עבירות מין, וההליך הפלילי במהלכו נבדקות ראיות, לבין העמדות והתפישות שלנו בנוגע להתנהגויות מיניות. רוב האקטים המיניים, בין אם בהסכמה ובין אם לא, קורים בחדר בין שני אנשים, ואין לנו מידע מדויק ו-וודאות לגבי מה שהתרחש. בעת חשיפה למקרים שיש בהם פגיעה מינית, חשוב לדון לא במה שקרה בחדר החקירות או בכתלי בית המשפט, אלא לתת כלים לבני הנוער להתמודדות בסיטואציות יום יומיות. המקרים המפורסמים בכלי התקשורת מהווים הזדמנות לשיח ותהליך חינוכי בנוגע למיניות בריאה ופגיעה מינית, יותר מאשר לחקירה והבנת הפרטים הספציפיים בנוגע לכל מקרה ומקרה.

♥ איך נתייחס לפחד מתלונות שווא

יש לתת לגטימציה להתייחסויות שיעלו כלפי תלונות שווא, ולהתחיל את הדיון מהבנת היחס החברתי לפגיעות מיניות. בכל הגשת תלונה על עבירה יש אחוז קטן של תלונות שווא. בארץ, היו אפילו מקרים בהם חיילים דיווחו על כך שנחטפו, באופן שקרי. אבל אף עבירה לא מקבלת את ההתייחסות שעבירות מין מקבלות. על אף שאחוז תלונות השווא באשר לפגיעות מיניות זהה לאחוז תלונות השווא בכל עבירה אחרת, עבירות מין מעוררות חוסר אמון מידי. גניבה, הצתה או אלימות פיזית יעוררו תגובות של הכרה, תיקוף ותמיכה. אלימות מינית תעורר לרוב את הספק – האם זה קרה באמת או מומצא? מה יכול להיות המניע הנסתר של הפגיעה/ת? ההתייחסות הזו מקשה על נפגעות ונפגעים לחשוף ולספר את הסיפור שלהם. חשוב להתייחס לנושא בכיתה, כדי לאפשר לנפגעים/ות להרגיש שהם יכולים לפתוח ולשחזר את מה שקרה להם, ויאמינו להם. חוסר האמון לנפגעות/י והנצחת המיתוס של תלונות שווא כתופעה רווחת נובע בין היתר מהקושי שלנו להתמודד עם ההיקף והמאפיינים של פגיעה מינית, ועונה על משאלת הלב שלנו שלא לראות מקרים של פגיעות בסביבה הקרובה לנו.

הפחד והחשש של נוער מתלונות שווא ומובע בכיתה, הוא הזדמנות לדבר על יחסי אמון ותקשורת במפגש המיני. למשל, אותה נערה בקפריסין חזרה בה מתלונתה הראשונה, אך לרגע לא חזרה בה מכך שנעשו באותו חדר מלון אקטים שלא בהסכמתה ובניגוד לרצונה. כדי שלא נפחד מתלונה שתגיע בדיעבד, או שלא נבין "איך זה קרה לנו" – בואו נשמור על יחסים דיאלוגיים, מבררים גבולות, שנכנסים לקשר ולהתנסות מינית עם מישהו/י שיש ביננו אמון וביטחון.